

aard veel te maken met vijftig zijn en al zoveel dingen gedaan hebben. Je moet dat allemaal doorslikken en gewoon doorgaan, tegen jezelf zeggen: 'Het maakt niet uit, maak gewoon mooie dingen, wat ze d'er ook van vinden.' Maar uiteraard zou je willen dat mensen niet zeggen: 'Daar herken ik het werk van Hollandia of van Johan Simons in.'

Door mezelf telkens weer in totaal andere situaties/locaties te plaatsen hoop ik nieuwe middelen te ontdekken. Dat is b.v. ook het interessante aan lesgeven. Je hoopt altijd studenten te treffen die zeggen: 'Is dat nu niet een beetje achterhaald wat jij daar wil?' Je verkondigt iets met een enorm elan en een groot geloof en dan is de reactie vaak: 'Zo denken wij helemaal niet meer.' Dat is belangrijk als ervaring. Dat soort dialoog zou ik langer op gang willen houden. Nu mondt het toch meestal uit in een keurige of minder keurige productie op een toneelschool. Het is vaak goed te zwichten

voor wat iemand anders zegt. Maar dat soort dingen wordt niet verlengd naar de manier waarop er geproduceerd wordt en die manier van produceren vind ik wel net zo belangrijk als de manier van regisseren; misschien zelfs belangrijker. Er zijn weinig mensen uit de jonge generatie die op locatie willen spelen. Bart van Nuffelen is daarop een uitzondering.

Ik begeleid ook af en toe jonge regisseurs; eigenlijk gebeurt dat nog veel te weinig. Die jonge generatie komt zo moeilijk het theater binnen. Ze gaan in de gekende productiehuisen werken, of in schouwburgen of kleine zalen, de Brakke Grond of de Toneelschuur. Dan vraag ik me soms af: 'waarom gaan ze niet zelf produceren, waarom gaan ze niet vooral op een andere manier produceren? Nu komen ze in hetzelfde circuit terecht waar ik en mijn generatiegenoten ooit begonnen. Waarom zoeken ze niet een eigen gebied, een eigen circuit? Dat hebben wij ten slotte met Hollan-

dia ook gedaan: het ontwikkelen van een eigen manier van produceren.

Het KLM-project

Dat doorgaan in die eigen manier van produceren wil voor mij zeggen: écht kiezen voor het bouwen van die eigen locaties of echt kiezen voor die fabrieksprojecten. In zo'n vrachthal van KLM b.v. waar we in januari 1998 in willen werken, komt alles binnen, van postduiven tot Formule-1-wagens. Alles wat in een vrachtvliegtuig gaat wordt daar afgehandeld in een continudienst. De behoefte om realiteit en fictie met elkaar te confronteren is een oud ideaal. Dat heb ik al in 1985 geformuleerd toen we met Hollandia begonnen; toen wilden we iets met de Hoogovens. Het lijkt mij goed om de fictie en de dagelijkse werkelijkheid met elkaar in verbinding te stellen. In die hal kijk je dus op een vloer waar mensen aan het werk zijn, die hele concrete aardse dingen doen,

Locatie van Varkensstal - Theatergroep Hollandia / Carine Demeter

